De Kerkeraad stelde er evenwel prijs op te weten welke bezwaren tegen dit besluit ingebracht konden worden; hij was ook bereid, dat besluit weer krachteloos te maken, zoodra uit de bezwaren blijken zou, dat in het besluit iets gelegen was, dat indruischt tegen den regel van Gods woord, of schade zou toebrengen aan het geestelijk leven der gemeente.

De dienaar des Woords maakte daarom in de avondgodsdienstoefening van 19 April namens uwe Opzieners aan de gemeente bekend, dat alle broeders en zusters, die zich bezwaard gevoelden over dit besluit van den kerkeraad, uitgenoodigd werden op de eerstvolgende vergadering van den kerkeraad hunne bezwaren te openbaren.

Van die gelegenheid is slechts door één broeder gebruik gemaakt, terwijl een andere broeder zijne bezwaren schriftelijk inzond. Uwe opzieners mochten daaruit reeds besluiten, dat de bezwaren inderdaad niet zoo groot waren, als men eerst wel meende. Maar van de veronderstelling uitgaande dat er wellicht nog broeders of zusters zijn die zich bezwaard gevoelen, maar de vrijmoedigheid missen om hunne bezwaren bloot te leggen, besloot de kerkeraad langs deszen weg de gemeente nader toetelichten omtrent het genomen besluit.

Zijn uwe opzieners wel ingelicht, dan wordt het hoofdbezwaar gevonden in de terzijdestelling van de toespraak bij de bediening van den H. Doop. Hieraan willen wij ten eerste onze meening blootleggen.

En dat worde het ons niet euvel geduid als wij verklaren, dat dit bezwaar voortspruit uit eene verkeerde opvatting van den H. Doop. De vraag dient beantwoord te worden: »Waartoe is het Sacrament van den Heiligen Doop ingesteld?" Zoo wij daartoe raadplegen den Heidelbergschen Catechismus, dan vinden wij (vergelijk Zondag 26), dat wij in den Heiligen Doop vermaand en verzekerd worden dat de eenige offerande van Christus aan het kruis geschied, ons ten goede komt, en alzoo dat Christus dat uitwendig waterbad ingesteld en daarbij toegezegd heeft, dat ik zoo zekerlijk met zijn bloed en geest van de onreinheid mijner ziel gewasschen ben, als ik uitwendig met het water hetwelk de onreinheid des lichaams plooegt weg te nemen, gewasschen ben. Telkens dus als het Sacrament van den Doop in het midden der gemeente bediend wordt, moet door dien Doop aan de gelooviger verzegeld worden dat de onreinheid van hunne ziel is afgewasschen door het Bloed van Christus. Daarop moet bij den Doop alle nadruk gelegd worden dat aan de gelooviger verzekering wordt gegeven van de vergeving der zonden. Die verzekering wordt gegeven door het teeken van water, dat ons voorstelt, op welke wijze het bloed van Christus de ziel heeft gereinigd. En zoo dikwijls nu als het sprenkelen van het water gezien wordt door de gemeente, zoo dikwijls zegt de Heere, de God des Verbonds, ook tot zijn volk: Zoo zeker als gij ziet dat dit water de onreinheid van het lichaam wegneemt, zoo zeker heeft het bloed van den Middelaar ook de onreinheid uwer ziel weggenomen.

Welk een troost biedt dit Sacrament van den Doop aan Gods volk, dat bij de bediening van het Sacrament aanwezig is. Indien dit inderdaad verstaan werd, men zou bevreesd zijn eene godsdienstoefening te verzuimen, waarin de H. Doop bediend wordt.

Is de Doop nu door den Heere Christus ingesteld tot een teeken en regel van de afwassching der zonden door zijn bloed, en moet daarop de nadruk gelegd worden, ook naar luid van het Formulier, dat dan niemand zich verstoute den nadruk te leggen uitsluitend op de verplichting van ouders jegens de kinderen die door den Doop in het Verbond zijn ingelijfd.

Men wil dat in eene toespraak de ouders vermaand zullen worden om getrouw te zijn jegens hunne kinderen. En daar kan niets tegen zijn; de ouders behooren *altoos* vermaand te worden. Maar naar onze meening is zoodanige vermaning niet op hare plaats bij de bediening van den H. Doop. De aandacht der gemeente wordt dan onwillekeurig afgetrokken van het voornaame doel waartoe het Sacrament tot haar gebracht wordt. De Doop bedoelt naast de inlijving der kinderen in het verbond der genade, aan de kerke Christi, d. i. aan de vergadering der gelooviger te verzekeren, de vergeving der zonden door het bloed des kruises. En alles wat nu de aandacht van dat voornaame doel afleidt, moet verwijderd worden; het mag niet bestaan; het is schadelijk voor de ziel, die afgeleid door een toespraak, bij de bediening van het Sacrament wel tegenwoordig is, maar zonder eenige stoorte daarin te vinden.

Maar zullen de geloovigen een zegen genieten bij de bediening van den Heiligen Doop, dan behooren zij in de eerste plaats aandachtig te volgen den schoonen inhoud van het formulier; maar in de tweede plaats behooren zij ook aandachtig te *letten* op het sprenkelen van het water. Het Sacrament is een zichtbaar teeken van de onzichtbare genade. Zoo er dan meer ijver was om het ingestelde teeken te *zien*, er zou ongetwijfeld meer troost gevonden worden op den weg door het leven.

En dit alles in aanmerking nemende, behalve nog vele andere misbruiken, die door de toespraak in het leven zijn geroepen, maar om de kortheid van ons bestek niet genoemd kunnen worden, besloot de Kerkeraad tot bevordering van het geestelijk leven der geloovigen, de toespraak na te laten bij de bediening van den Doop.

Over ons besluit met betrekking tot het Avondmaal kunnen wij korter zijn. Wij zouden u alleen kunnen wijzen op de woorden, die men vindt in ons Avondmaalsformulier, en die ons duidelijk aangeven wat aan den Disch des Heeren moet geschieden. Wij lezen het volgende: »Terwijl men communiceert zal men stichtelijk zingen of sommige hoofdstukken lezen ter gedachtenis aan het sterven van Christus dienende, als: Jes. 53, Joh. 13 18 of dergelijke." Onze vaderen gebruikten dus niet alleen Gods Woord maar zelfs waren de hoofdstukken die men lezen zal zeer nauwkeurig aangegeven.

Maar behalve dat onze vaderen ons hierin zijn voorgegaan, is er nog wel iets te zeggen tegen het houden eener toespraak aan den Disch des Heeren. Wij moeten onderscheid maken tusschen bediening des Woords en bediening der Sacramenten. De bediening van het Woord is de verklaring en toepassing van Gods Woord, als de Dienaar op last en in naam van Jezus Christus tot de gemeente spreekt. En de bediening van het Sacrament is niets anders dan een op last en in den naam van Jezus Christus aanbieden van de teekenen en zegelen van het verbond.

Eene toespraak als bediening van het Woord kan, *naar den eisch van het Woord*, moeielijk plaats vinden tegelijk met de bediening van het Sacrament, doch ook eene toespraak, die niet zoozeer is bediening van het woord, maar slechts een woord uit het hart tot het hart, behoort niet aan de tafel des Heeren. Staat het toch voor ons vast, dat *niet* de Dienaar des woords maar Christus Jezus zelf bij de bediening van het Sacrament brood en wijn aanbiedt om daarmede hunne ziel te sterken op den weg door het leven, dan voelt een ieder hoe verkeerd het is, indien men *bovendien* ook van hem, die in naam van Jezus de teekenen uitreikt, nog een stichtelijk woord begeert.

Wie behalve brood en wijn nog eene toespraak van den Dienaar noodig heeft spreekt daarmede niet minder uit *dan dat het Sacrament zelf aan zulk Christus het hem aanbiedt, geen kracht genoeg openbaart.*

En daarom zijn wij niet bevreesd te getuigen, dat elke toespraak bij het Avondmaal, hoe goed ook bedoeld, den weg opent voor allerlei zonden en ongerechtigheid, waartegen gewaakt, gebeden en gestreden moet worden.

En niermede hebben wij, naar wij meenen, ons beslut genoegzaam opgehelderd. Mocht in deze toelichting iets gevonden worden, waartegen gij bedenking kunt inbrengen, het zal ons niet verdrietig zijn gaarne bedenking te hooren, en zoo mogelijk te weerleggen.

En voorts bidden wij u toe de leiding des Heiligen Geestes, opdat gij wandelen moogt in alle waarheid en strijden moogt tegen alles, wat schade zou kunnen toebrengen aan de heerlijkheid van den Naam des Heeren. De Heere geve u getrouwheid en verleene u genade om wijsheid af te smeeken voor hen die zich hellbiddend noemen: ons.

De toon en strekking van deze circulaire zijn metterdaad uitnemend; en waar de kerk reeds zoover gevorderd is, dat men van de menschelijke toespraak tot het werk des Heeren in zijn Sacrament is teruggekeerd, is het alleszins raadzaam een besluit in dien geest te nemen.

Waar dit nog niet kan, ga men met bedachtzaamheid te werk.

Men kan ook de toespraak inkorten.

In de toespraak zelve uitsluitend op het Sacrament wijzen.

Ook bij afwisseling te werk gaan.

Alteemaal overgangen naar den meest gewenschten toestand.

Maar heil der gemeente, die reeds zoover is, dat ze het volle Sacrament verdragen kan en *niet* dan het Sacrament begeert.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

De kerkeraad der Nederd. Geref. kerk te Helder, tot de ervaring gekomen zijnde, dat zich onder de milicians der lichting van 1891, bij land- en zeemacht ingedeeld, ook leden der Nederd. Geref. kerken bevinden, noodigt de desbetreffende kerkeraden uit, kennis te geven aan het adres van den ondergeteekende, van de namen hunner gemeenteleden, die als milicien alhier in garnizoen of aan boord van Hr. Ms. fregat *Evertsen* zijn, met opgave voor de miliciens der landmacht, van de corpsen waarbij zij zijn ingelijfd.

Namens voornoemden kerkeraad,
P. REIJLING, *Scriba.*

De kerkeraad der Ned. Geref. kerk te Hendrik Ido-Ambacht, heeft het voorrecht den zusterkerken te mogen berichten, dat het in 's Heeren gunste ook hier mocht komen tot reformatie der kerk, en in eene daartoe gehouden vergadering van den kerkeraad, onder leiding van Ds. A. Knoll, predikant te Zwijndrecht, met terzijdestelling van de synodale organisatie van 1816/52, werd kracht en geldigheid is verleend aan de kerkordening van Dordrecht.

Scheen het indertijd, dat de reformatie door den kerkeraad onder leiding van Ds. H. J. L. Poort zou worden ter hand genomen, die hoop werd verijdeld; thans echter heeft een klein hoopke zich geroepen gevoeld te doen, wat de ambtsdragers nog steeds weigerden.

Vele zijn de moeielijkheden; eene zeer groote teleurstelling overkwam ons, waar een houten gebouw, ten dienste van onze godsdienstoefeningen aangekocht, niet kon geplaatst en met groot verlies moest verkocht worden; doch bij en ondanks dit alles, er is ook wat ons bemoedigd en stoffe geeft te spreken van zegen.

De vrijgekomen kerk wenscht verband met de andere kerken, die aan het Synodale juk ontkwamen; men gelieve dit bericht daarvan als kennisgeving te beschouwen.

Stukken voor den kerkeraad te adresseeren aan B. van Gemerden, scriba, te Ridderkerk.

De Kerkeraad,
DS. A. KNOLL, *consulent.*
J. VAN ESSEN, *ouderling.*
J. A. SNOO, *ouderling.*
A. HOOMEIJER, *ouderling.*
P. V. D. VEN, *diaken.*
R. V. GEMERDEN, *diaken.*

VREELAND, 6 April. De Heere regeert! De kerkeraad der Nederd. Geref. kerk te Vreeland, door de genade des Heeren tot reformatie gekomen, heeft voor zijne kerk de band der Synodale organisatie van 1816/52 verbroken en de wettige kerkenorde van 1619 als de eenig geldende aanvaard.

H. H. HOFSTRA, *scriba.*

Den 14den Mei was te Spijk de classis Groningen vergaderd.

De vergadering werd geopend met het zingen van Ps. 25:2, gebed en het lezen van Joh. 16.

Tegenwoordig waren 14 deputaten uit de 7 kerken der classis.

Volgens toerbeurt is Ds. Stroes praeses, die hr. Klaverema als assessor en Ds. Ringnalda als scriba aanwijst.

De notulen worden gelezen, goedgekeurd en geteekend.

Een voorstel tot billijke verdeeling over de kerken van de reis- en verblijfkosten der deputaten ter classis, wordt aangenomen.

De heer J. Dijkstra wordt geëxamineerd en als oefenaar toegelaten ten einde een stichtelijk woord in de kerken te spreken.

Het onderzoek naar art. 41 D. K. gaf geene bijzonderheden.

De regeling der vacaturebeurten werd vastgesteld.

Rapport werd uitgebracht over het classicaal Studiefonds. Op twee aanvragen om ondersteuning wordt ten gunste der aanvragers besloten. Een huishoudelijk reglement voor het Studiefonds wordt voorgesteld en zal in de *Kerkbode* geplaatst worden en in de volgende vergadering besproken.

Rapport wordt uitgebracht over de *Kerkbode*. Deze heeft met financieele moeielijkheden te worstelen daar het aantal kerken klein is in de classes. Toch is het tekort ieder jaar minder. De uitgave zal worden voortgezet.

Tegen de regeling der consulentschappen door de vorige vergadering, waren enkele bezwaren ingekomen. Algemeen wordt afgekeurd dat eene kerk zelve haar consulent kieze. Voortaan zullen op elke vergadering voor de vacante kerken, de consulenten worden aangewezen. Tengevolge daarvan wordt nu aangewezen als consulent van Zuidwolde Ds. Stroes, van Oostwold, Ds. Goeree en van Spijk, Ds. Ringnalda.

Bepaald wordt dat ouders uit nog niet vrij geworden kerken, die den H. Doop voor hun kinderen aanvragen, moeten overleggen een getuigenis van twee, den kerkeraad bekende personen, omtrent hun toegelaten zijn tot het H. Avondmaal, belijdenis en wandel. Zijn dergelijke getuigen niet te vinden, wegens onbekendheid met de personen, dan moeten de ouders ten laatste op hun woord geloofd.

Omtrent de noodzakelijkheid van de doopgetuigen, wanneer beide ouders niet tot het Avondmaal zijn toegelaten, zal door de classis een vraag gebracht worden tot de aanstaande Synode.

De kerk van Zuidwolde wordt aangewezen om de volgende vergadering der classis tegen 9 Juli saam te roepen.

De vergadering werd met dankzegging aan God, door Ds. Goeree gesloten.

W. RINGNALDA, *scriba.*

HELMOND.

Ingevolge beslnit der classicale vergadering van *Noord-Brabant en Limburg*, gehouden te Dordrecht op Dinsdag 19 Mei 1891, waarin mededeeling gedaan werd van den uitslag onzer poging tot behoud van 't gebouw voor de Ned. Geref. kerk alhier en tot het aangaan eener leening, volgt hier opgaaf van hetgeen tot nu toe inkwam.

Giften in éénmaal:

de Kerkelijke Kas te Alkmaar *f* 2.50, Dr. H. te Geldermalsen *f* 5, kerk op 't eiland Marken *f* 10, A. W. v. B. C. te Utrecht *f* 10, kerk te Goënga c. a. *f* 10, kerk te Berlikum *f* 3, id. te Axel *f* 5.50, id. te Hoelstein *f* 6, door B. E. van eenige vrienden te Nijmegen *f* 5, van Dr. H. F. te Winterswijk *f* 25, Ds. J. B. te Sneek *f* 6, kerk te Kollum *f* 10, kerk te Rotterdam uit coll. *f* 10, id. te Spijk, coll. *f* 14.17½, door Ds. H. W. v. L. te Amsterdam *f* 1.45, van »een broeder uit den vreemde" *f* 5, Ds. M. J. D. te Bozum *f* 8, kerk te Garijp *f* 5, id. te Amersfoort *f* 6, id. te Buitenpost *f* 5, id. te 's-Gravenhage *f* 2.50; C. G. Dzn. te Wormer *f* 2.50, Ds. H. H. V. te Rotterdam *f* 10, kerk te Lollum *f* 6.80, id. te Nieuw Helvoet *f* 3, id. te Nieuwerbrug a/d R. *f* 21.43, Id. te Buiksloot *f* 3.61, Id. te IJselmonde *f* 17, van A. N. te Zwolle *f* 2.50; kerk te Oostbierum *f* 2.50, id. te Koudekerke *f* 17.75, J. C. P. te Klundert *f* 2.50, C. K. te Id. *f* 1, Wed. G. P. M. te id. *f* 1.50, van N. N. poststempel onleesbaar *f* 1, kerk te Vlissingen *f* 41.50½, id. te Zwammerdam *f* 10, door Ds. J. H. te Vlissingen, ingek. bijdr. *f* 2, J. K. Ouderkerk a/d. Amstel *f* 2.50, J. W. de G. te Rotterdam, div. gitten *f* 22.25, door Dr. A. K. van J. v. W. te Putten *f* 5, W. de B. te Groningen, coll. te Zuidwolde *f* 10.95, C. H. v. M. te Utrecht *f* 2.50, Kerkelijke Kas te 's-Gravenhage *f* 2.50, van L. C. C. te Ittersum *f* 15, kerk te Barendrecht *f* 15.20, kerk te Haarlemmermeer *f* 1.75, A. te P. te Huppel *f* 6, K. T. te Broek op Langendijk *f* 1, in de collecte te Bergen op Zoom *f* 1, A. G. H. te Oudshoorn *f* 1, kerken te N. en Z. Scharwoude en Oudkarspel *f* 5.85, kerk te Gaast en Raam *f* 25, door J. v. d. M. te Winsum div. gitten *f* 7.50, door Ds. D. J. K. te Amsterdam *f* 5.50, van F. L. v. d. B. Jr. te St. Anarin *f* 2.50, J. B. te Putten *f* 5. **Totaal *f* 139.72.**

Jaarlijksche bijdragen van:

Dr. A. K. te Amsterdam *f* 10, S. Baron van v. H. te Sassenheim *f* 5, J. C. v. d. P. te 's Hage *f* 5, kerk te Hoogeveen *f* 10, J. G. te Amsterdam *f* 3, Joh. E. te Helmond *f* 4, G. V. te Helmond *f* 7.50, A. W. v. B. C. te Utrecht *f* 10, S. J. G. te Goegamiden *f* 2.50, kerk Buitenpost *f* 5, wed. J. A. V. te Klundert *f* 10, Ds. J. H. F. te Klundert *f* 2.50, Wed A. M. te Klundert *f* 1, M. K. te Klundert *f* 1, P. M. te Klundert *f* 1, Ds. B. v. S. te Amsterdam *f* 5. **Totaal *f* 82.50.**

Allereerst met dank aan den Heere, die de harten neigt, maar dan ook aan al de milde gevers, maken wij melding van deze ruime giften en gaven! Toch zal men zien dat wij met het *eerste* bedrag nog niet op de helft zijn van het achterstallige, en dat wij met het *tweede* nog geen werk mogen maken van de voorgestelde leening. Doch met zulk een begin, blijven wij goeden moed houden Er is ook nog een zeker bedrag van jaarlijksche bijdragen uit de vroegere periode, maar op 't behoud daarvan durven wij, althans voor een gedeelte, geen staat maken. Daarom doe een ieder die kan nog naar vermogen, dan komen wij met 's Heeren hulp uit den financieelen nood!

Namens de Kerkelijke Kas te Helmond,
G. VISSER, *penningmeester.*

Helmond, 25 Mei 1891.

Zending.

De keerzijde.

II.

Het bleek ons duidelijk dat de Zending den stoot gegeven heeft tot de beschaving, de ontwikkeling der niet-christelijke volken en daarin ook tot het ontstaan en de toenemende werkzaamheid der pers. Het christendom schiep in vele gevallen en schriftaal en letterkunde.

Wij weten b.v. dat een enkel Amerikaansch genootschap, twintig alleen gesproken talen in schrift heeft gebracht; dat het een drieduizend geschriften in verschillende tongvallen heeft uitgegeven en verschillende in twaalf talen doet verschijnen. Dit alles nu zou heerlijk zijn, had het niet een keerzijde, namelijk dat het heidendom gebruik maakt van de gave om die tegen den gever te keeren. Van de ontwikkeling, van de macht der pers die het christendom bracht, maakt men gebruik om dat christendom te bestrijden.

We zullen Japan, dat pas in zijn opkomst is, voorbijgaan, en evenzoo de Mahomedaansche wereld (ditmaal althans) om ons te bepalen tot een rijk, dat reeds zoo lang onder Europeesche invloed staat en welks bevolking, als betrekkelijk zeer ontwikkeld, hier uiteraard het eerst in aanmerking komt. We bedoelen het keizerrijk *Indië*.

Niet iedereen zal weten, dat in dit ontzaglijk gebied met meer inwoners dan twee werelddeelen saam, nu reeds *zeshonderd inlandsche bladen* verschijnen; noch ook dat deze op misschien een zestal na, als één man *vijandig* staan tegenover het Christendom.

Men zal misschien zeggen, dat hier staatkundige redenen in 't spel zijn; dat met den vreemden, Britschen overheerscher ook zijn godsdienst gehaat wordt. Onze heidensche voorouders waren ook niet gediend van der Franken Christendom, wijl het de Frankische heerschappij in zijn achtertocht voerde.

Toch is 't hier, tenzij dan in enkele gevallen, niet zoo. De beschaafde Indië is veel te wijs om niet te weten, dat hij 't onder Britsche heerschappij veel beter heeft dan zijn voorgeslacht onder eigen onafhankelijke vorsten. Veeleer hebben we hier te doen met een beslist antiChristelijk optreden, een bepaald tegenwerken van het Christendom door min of meer wijsgeerig heidendom.

Al deze geschriften worden verspreid door middel van vrijwillige bijdragen, juist als bij ons, door tractaatgenootschappen en dergelijke. Men heeft der Christelijke werkzaamheid de kunst afgezien en keert die nu tegen haar.

Welopgevoede inboorlingen betalen geregeld maandelijks een vijf en twintig gulden voor de verspreiding der bovenvermelde geschriften en boeken. Men weet zelfs, dat een inlandsch hoofd of radja in Bengalen daartoe 25.000 gulden heeft gegeven. Anderen geven groote sommen uit voor het drukken van geschriften, ter verdediging van hun inlandsche godsdiensten. Verschillende dezer laatste geschriften bevatten opwekken tot het volk, om zich tot tegenweer te bereiden tegen de aanvallen der Christelijke macht.

Het ontbreekt zelfs niet aan bepaald le strijdschriften, waarin tegen het van Christelijke zijde gestelde de handschoen wordt opgenomen. Het „Onderzoek van het Jainisme" door den predikant Dunlieb Moore is beantwoord door „Bescheid op het onderzoek van het Jainisme" of naar de inlandsche uitdrukking »een slag in het aangezicht des Christens". Soms vindt men wonderlijke saamvoegingen als b. v. in het boekske: „Waarschuwing aan Koebeschermers en antwoord aan de Christenen". In dit geschrift wordt eenerzijds de dwaling bestreden dergenen, die uit bijgeloof geen koeien durven dooden, wijl zij deze als heilige dieren beschouwen. Tegelijk echter is het boekske vol hoon en smaad voor de zendelingen. Op een Christelijk tractaatje, waarin betoogd wordt dat Jezus Christus het licht der wereld is, wordt geantwoord met een ander getiteld: »Onderzoek naar Jezus" enz.

Men kan tegenwoordig in alle groote steden van Britsch-Indië een groot aantal inlandsche jongelieden vinden, die een Engelsche of Europeesche opvoeding hebben ontvangen. Vele hunner nu zijn, des ondanks, bittere vijanden des Christendoms. Met kwistige hand worden ongeloovige boeken en geschriften onder deze jonge lieden verspreid.

Niet alleen bijna alle inlandsche bladen bestrijden het Christendom en de Christelijke Zending, neen tot dat doel zijn zelfs bepaalde vereenigingen opgericht. Deze zijn gevormd naar het voorbeeld der Christelijke tractaatgenootschappen en werken krachtig.

In Madras vindt men »het genootschap der vrije gedachte." Het heeft reeds een lijst van 124 atzonderlijke werken. Daaronder zijn er 34 van den befaamden, onlangs overleden Engelschen godloochenaar Bradlaugh; 19 van zijn niet minder bekende geestverwante mevr. Besant; 16 van den Amerikaanschen ongeloovige Ingersoll. Voorts vindt men er op de werken van Thomas Payne, den schrijver van »de eeuw der rede" (een 90 jaar geleden), Voltaire en andere welbekende ongeloovigen. De werken van Ingersoll worden 't meest verkocht.

Hiermeede niet tevreden, werkt men ook op een wijs, die bedriegelijk moet heeten. Ge koopt b. v. een »Bijbelsch handboek voor Zendingsschoolleerlingen en onderzoekende Christenen" of wel: „Ontleding des Bijbels voor Zendingsschoolleerlingen" en gij krijgt — juist het tegenovergestelde van wat ge verwacht; geen Christelijke maar anti-Christelijke werken. Zelfs moet het boek: »Grondbeginselen der staathuishoudkunde" een hoogst ontzedelijkende verdediging zijn der »vrije liefde" en een bestrijding van het huwelijk.

Allerzonderlingst is zeker de Catechismus van het Hindoesch Tractaatgenootschap, welk boek zestien vragen en antwoorden letterlijk uit den bekenden Westminsterschen Catechismus overneemt, o. a. hetgeen omtrent God wordt gezegd. Dit nu geschiedt, staat er, omdat het goed is, en wijl het Christendom het ontleende aan 't Aryanisme, (den godsdienst der vermaarde Ariërs, die voor zooveel dienst moeten doen), 'twelk naar tijdsorde de voorloper is des Christendoms!

Onze moderne ongeloovigen zouden hieraan niets hebben te verbeteren.

HOOGENBIRK.

Buitenland.

Duitschland. Een advies van de Straatsburgsche Theologische faculteit.

De predikant Ziegler zond eenige maanden geleden een geschrift in het licht, getiteld: »de historische Christus», bevattende vijf voordrachten die hij bij verschillende gelegenheden gehouden heeft. Het kerkbestuur, waaronder hij als predikant van Liegnitz ressorteert, riep hem daarover ter verantwoording, want uit zijn geschrift bleek het dat hij beoefenaar is van de z.g. moderne critiek.

Daardoor in het nauw gebracht heeft hij zich gewend tot de Straatsburgsche Theologische faculteit, met verzoek om advies. En dit lichaam, van oordeel zijnde dat de zaak niet alleen pastoor Ziegler gold maar de geheele Protestantsche wereld in Duitschland, heeft zijn «Gutachten» in de wereld gezonden.

In dit advies wordt er met nadruk opgewezen dat het door Ziegler ingenomen standpunt door velen wordt gedeeld en wel door personen die dogmatisch en kerkrechtelijk zeer van elkander verschillen, zoodat de schrijver met zeker recht spreken kon van «resultaten van het wetenschappelijk onderzoek». De Straatsburgsche hoogleeraren in de godgeleerdheid wijzen er dan op dat men bijna algemeen in Duitschland op dezelfden weg wandelt, waarop een Ziegler zich bevindt, al is het dat velen nog zoover niet gekomen zijn op den baan der ontkennende critiek, als de predikant van Liegnitz.

Het aantal theologen dat in Duitschland geen critiek wil uitoefenen op den Bijbel, maar toestaat dat Gods woord over hen critiek oefent, is zeer gering en telt haast niet mede.

In in dit opzicht het advies der Straatsburgsche faculteit sterk, zwak is het wanneer het gaat betoogen, dat haar beschermeling de voordrachten niet uitgesproken heeft van den kansel. Dit beduidt al zeer weinig. Alleen zou dat een verontschuldiging kunnen zijn, wat betreft den *vorm* van hetgeen Ziegler in het licht gaf. Het spreekt van zelf, dat men in een populaire voordracht een vrijer vorm gebruikt, dan men bezigt wanneer men voor de gemeente het Woord Gods verkondigt. Maar zoowel op den kansel als van den katheder behoort de Evangeliedienaar een prediker van den Christus der Schrift en niet een bestrijder van Gods Woord te zijn. Zonder het te willen geeft de faculteit in haar advies te kennen, dat òf de uitgesproken gevoelens gevaarlijk zijn voor de gemeente, òf althans niet in de kerk op hun plaats zijn.

Het benieuwt ons zeer hoe het betrokken kerkbestuur verder met Ziegler handelen zal In elk geval heeft het kerkbestuur getoond, dat het de verwoesting der gemeente niet lijdelijk wil aanzien.

Rusland. Vervolging van Luthersche Verdrijving van Joden.

De berichten uit Rusland worden steeds treuriger. Wat zal het einde zijn? Wij vreezen dat wanneer de regeering op den ingeslagen weg voortgaat eene revolutie voor de deur staat, die in vernielende kracht, die welke in Frankrijk voor meer dan een eeuw plaats greep, ver achter zich laten zal. De regeering jaagt juist die burgers, tegen zich in het harnas, welke den besten steun bieden aan het gezag, omdat zij belijden dat alle macht in God zijn oorsprong heeft. De Lutherschen *in* en *buiten* de Oostzeeprovincien, de *stoundisten*, stille burgers die God willen dienen naar hunne conscientie, worden steeds meer vervolgd.

Dat men de actie om van regeeringswege de bewoners van Rusland in de armen van de Grieksch-orthodoxe kerk te drijven, niet opgeeft maar steeds krachtiger doorzet blijkt uit het volgende:

In het gouvernement Samara in het Wolgagebied kwamen zich voor 30 jaren een aantal Lutherschen, die uit Estland afkomstig waren, vestigen. Enkelen waren tot de Grieksche kerk »bekeerd" geweest, d. w. z. zij hadden toegegeven aan den drang van agenten der regeering om hunne kerk vaarwel te zeggen. Wanneer men weet welke beloften betreffende uitwendige voordeelen aan de Lutherschen gedaan werden, wanneer zij tot de orthodoxe kerk overgingen, kan men begrijpen dat velen zich lieten overhalen. Doch ver van hun vaderland, dus ook ver uit het gezicht van de mannen die hen hadden weten over te halen om tot de Grieksche kerk over te komen, keerden zij tot de Luthersche kerk terug. Nadat zij nu 30 jaren lang den dienst van Luthersche predikanten gevolgd hadden, hunne kinderen in de Luthersche kerken waren gedoopt enz. enz., gevoelden zich deze lieden gelijk vanzelf spreekt, als Lutherschen. Doch men beging de onvoorzichtigheid aan een pope of pastoor van de Grieksche kerk (een renegaat uit Estland), die in hunne buurt voor de Grieksche kerk wierf, het een en ander uit hun verleden mede te deelen.

Deze ging nu in den vorigen herfst 550 zielen voor de Grieksch-orthodoxe kerk opeischen, terwijl er nog maar 12 van de kolonisten die voor 30 jaren uit Estland kwamen, in leven zijn. Volgens den pope waren die 550 menschen op een heimelijke wijze van de Grieksche kerk ontfutseld. Zij weigerden echter om zich weder bij de Grieksche kerk te voegen. Toen ging men een anderen weg inslaan. De chef van het gouvernement wist van den Lutherschen predikant Meier een stuk te verkrijgen, waarbij hij verklaarde dat de 550 personen waarop de Grieksche kerk aanspraak maakte, niet meer tot de Luthersche kerk behooren. Dit strekt dezen leeraar zeker niet tot eer; doch men zie niet over het hoofd welke vreeselijke straffen een Luthersch predikant wachten, wanneer hij menschen tot de Grieksch orthodoxe kerk behoorende, tot de heilige sacramenten toelaat of als leden zijner gemeente aanneemt.

Hij had zich kunnen beroepen op het consistorium van Moskou, schoon ook dat kerkelijk lichaam weinig invloed op de Russische regeering kan uitoefenen. De 550 Lutherschen weigeren echter volstandig, om weder tot de Grieksche kerk terug te keeren, en zijn nu zonder geestelijke verzorging.

Ook tegen de Joden woedt de Russische regeering, achtereenvolgens moeten zij allen het land uit. Den zden Mei, de vooravond van het Grieksche en Joodsche Paaschfeest, des middernachts begonnen te Moskou de huiszoekingen bij de Joden, om te weten of hunne passen in orde waren. Zij die op hunne passen waren aangeduid als het recht te hebben om in Moskou te wonen, kregen een uitstel van drie dagen. Alle andere Joden werden naar de woonplaats hunner ouders, soms in het hart van Rusland verwezen; in vele gevallen werden niet ingeschreven kinderen daarbij van hunne ouders gescheiden. Velen vluchtten in de bosschen, die in de nabijheid van Moskou gevonden worden; anderen verkochten hunne meubels en andere goederen voor een spotprijs, terwijl anderen ze verbrandden, geen kans ziende ze te gelde te maken.

In de synagoge smeekte men om uitkomst. De groote synagoge zal weldra te koop gepresenteerd worden. De handel staat zoo goed als stil. Dagelijks worden honderden wissels voor de handelsrechtbank geprotesteerd. De kroon wordt op dit werk van ongerechtigheid gezet, doordat men rijke Joodsche bankiers gerust liet zitten, terwijl men juist hen beschuldigt van het Russische rijk en de Russische maatschappij veel schade te hebben berokkend! Zou men de verdrijving der Joodsche bankiers niet aandurven, met het oog op te sluiten geldleeningen? Het is toch van algemeene bekendheid dat de Europeesche geldmarkt beheerscht wordt door Joden. Het zou ons niet verwonderen, dat, al liet men de Joodsche geldmannen in Rusland ongemoeid, deze toch partij zullen trekken voor hunne stamgenooten.

In Engeland kwamen alleen te Londen in de laatste 6 maanden 13,000 Joden, die uit Rusland verdreven werden aan, waarvan 80 pCt. niet een penning bezat.

Op den duur kan het buitenland al deze verdrevenen, zonder middel van bestaan zijnde, niet opnemen. Er komt een zwaar oordeel over Abraham's nakroost naar het vleesch, en Ruslands keizer brengt een oordeel over zijn land.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

Leer om leer.

De Chineezen zijn een zeer slim en schrander volk en daarvoor in de geheele wereld bekend. Doch 't gaat bij hun als elders: die schranderheid wordt niet altijd gebruikt tot wat goeds, maar ook vaak, om door bedrog of list een voordeel te krijgen. Onlangs vertelde iemand dat voor vele winkels in China staat: »Hier bedriegt men niemand." Doch als dat waar is mag men wel vragen, waarom dat er juist voor behoeft te staan.

Eens, zoo verhalen de Chineezen, kwam een aanzienlijk heer tot een goudsmid en bestelde bij hem twee gouden staven, die fraai bewerkt moesten worden.

De smid nam het op zich en noemde den prijs, die zeer veel te hoog was, waartegen echter de ander, de rijke, volstrekt geen bezwaar had.

Toen nu het werk af was, dacht de werkman bij zich zelf: Deze heer is een rijk en machtig man. Ik moet beproeven bij hem in gunst te komen. Maar toch wil ik er niet bij verliezen. Wacht ik weet wat.

Hij ging nu met de staven tot den rijken man en sprak:

»Heer, hier is het bestelde werk. Doch wilt gij mij een gunst bewijzen, sta mij dan toe ze u te geven voor den halven prijs van hetgeen ze waard zijn, en dien ik u eerst genoemd heb."

De ander zag den werkmeester eens aan en begreep dadelijk dat hij eigenlijk gefopt werd. Doch hij hield zich goed en sprak met een onnoozel gezicht:

»Wel dat is recht vriendelijk. Weet gij wat, ik zal zóó doen. In plaats van twee staven zal ik nu maar *een* nemen, als geschenk. Dan komt het overeen uit, en 't is net zoo goed alsof ik de twee voor half geld kreeg."

De ander keek leelijk op zijn neus. Maar wat moest hij doen? Er viel niets tegen te zeggen. Hij was gevallen in zijn eigen zwaard. De rijke was hem te slim geweest.

Zoo zijn de Chineezen. Ongelukkig maar dat ze met al hun wijsheid toch de beste wijsheid missen. Die kan trouwens niemand uit zich zelf hebben of vinden. De wijsheid der wereld is dwaasheid bij God en de wijsheid is van den Heere der Heeren, dien